

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Центральноукраїнський національний технічний університет

Миколаївський національний аграрний університет

Громадська організація «Об'єднання педагогів і науковців України»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ

Матеріали

VIII Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції молодих учених та студентів
(м. Умань, 18 листопада 2021 р.)

Умань
2021

УДК 338.24.021.8(06)

С91

Головний редактор

Слатвінський М. А., кандидат економічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Корнієнко Т. О., в. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Чвортко Л. А., заступник директора з наукової роботи ННІ економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бержанір І. А., канд. економ. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Вінницька О. А., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельничук Ю. М., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 16 листопада 2021р.)*

Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки : матеріали
С91 VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених та студентів
(м. Умань, 18 листоп. 2021 р.) / МОН України, Уманський держ. пед.
ун-т імені Павла Тичини, Навч.-наук. ін-т економіки та бізнес-освіти [та
ін.] ; [голов. ред. Слатвінський М. А. ; редкол.: Корнієнко Т. О., Чвортко
Л. А., Бержанір І. А. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2021. – 751 с.

Збірник містить наукові тези VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки», яка відбулася 18 листопада 2021 р. на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, викладачів, аспірантів та студентів з актуальних проблем розвитку національної економіки.

УДК 338.24.021.8(06)

Матеріали подано в авторській редакції.

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2021

Список використаних джерел:

1. Барановська Т. В. Використання облікової політики при здійсненні внутрішнього контролю. *Вісник технологічного університету Поділля. Економічні науки.* Ч II, Т.1. 2018. № 5. С. 89–94.
2. Бортнік Н. А. Основні засоби: сутність, визнання, оцінка та облікова політика. *Економіка та підприємництво.* 2017. №4. С. 258–261.
3. Дроздова Т. Облікова політика підприємства: структура, формування, зміни. *Все про бухгалтерський облік.* 2014. № 11(922). С. 41–43.
4. Лоханова Н. О. Облікова політика як інструмент управління економічною безпекою компанії. *Інвестиції: практика та досвід.* 2014. № 11. С. 12–16.
5. Сисоєва І. М. Прогнозування прибутку підприємства в залежності від методів облікової політики. *Економіка та держава. Серія Економічна наука.* 2010. № 10. С. 93–94.
6. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підруч. Київ : Алерта, 2016. 1080 с.

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ В УПРАВЛІННІ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

**Лега О. В., к. е. н., доцент,
Яловега Л. В., к. е. н., доцент,
Прийдак Т. Б., к. е. н., доцент,
Полтавський державний аграрний університет**

Управління податковими ризиками – це діяльність в рамках управління підприємством, спрямована на їх мінімізацію, а також усунення податкових помилок всередині підприємства, що сприяє оптимізації податкового навантаження та за рахунок зниження загальних витрат, зміцненню конкурентоспроможних позицій та підвищенню ефективності діяльності підприємства. Процес управління податковими ризиками може бути реалізований в наступній послідовності (рис. 1).

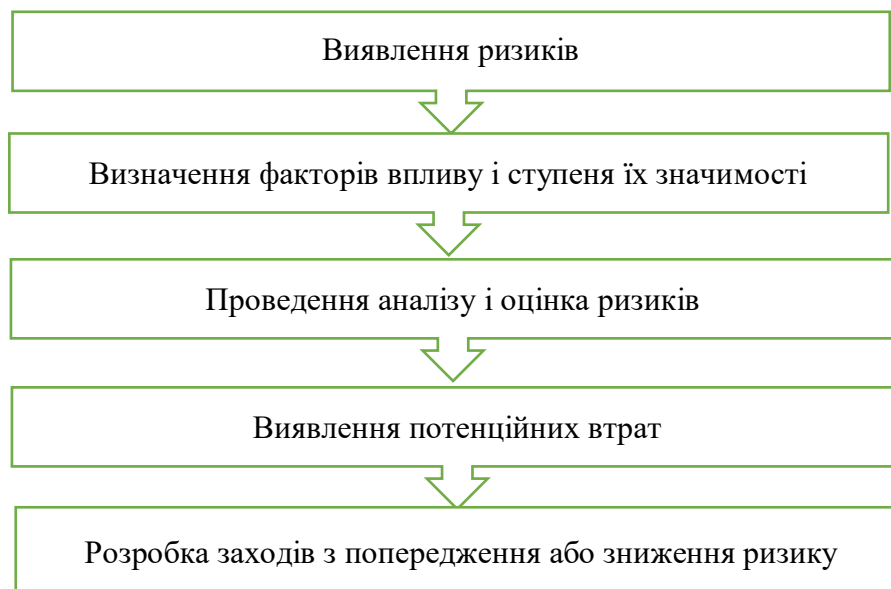

Рис. 1. Процес управління податковими ризиками*

* узагальнено авторами на підставі [1]

Зміни у трендах в оподаткуванні, поведінка платників податків, підвищення податкової культури та стрімке впровадження плану BEPS зумовило впровадження нових та сучасних методів ідентифікації податкових ризиків. Наприклад,

1. Податковий Due Diligence - аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за три останні роки з метою визначення реального фінансового стану фірми на поточний момент та встановлення потенційних податкових ризиків. Метою процедури є отримання найбільш повної об'єктивної інформації про податкове навантаження, податкові ризики, які можуть чинити істотний вплив на оцінку стану і привабливості об'єкта [2].

2. Податковий комплаєнс – один із основних елементів системи корпоративного податкового контролю. Мета процедури – ідентифікація та оцінка податкових ризиків з метою їх мінімізації [3].

3. Податковий ризик-менеджмент - вибір оптимальної форми ведення бізнесу і системи оподаткування, попередню оцінку податкових наслідків кожного управлінського рішення і оформлення господарської операції, визначення допустимого рівня ризику, а також вибір найбільш підходящої стратегії мінімізації встановленого ризику [4].

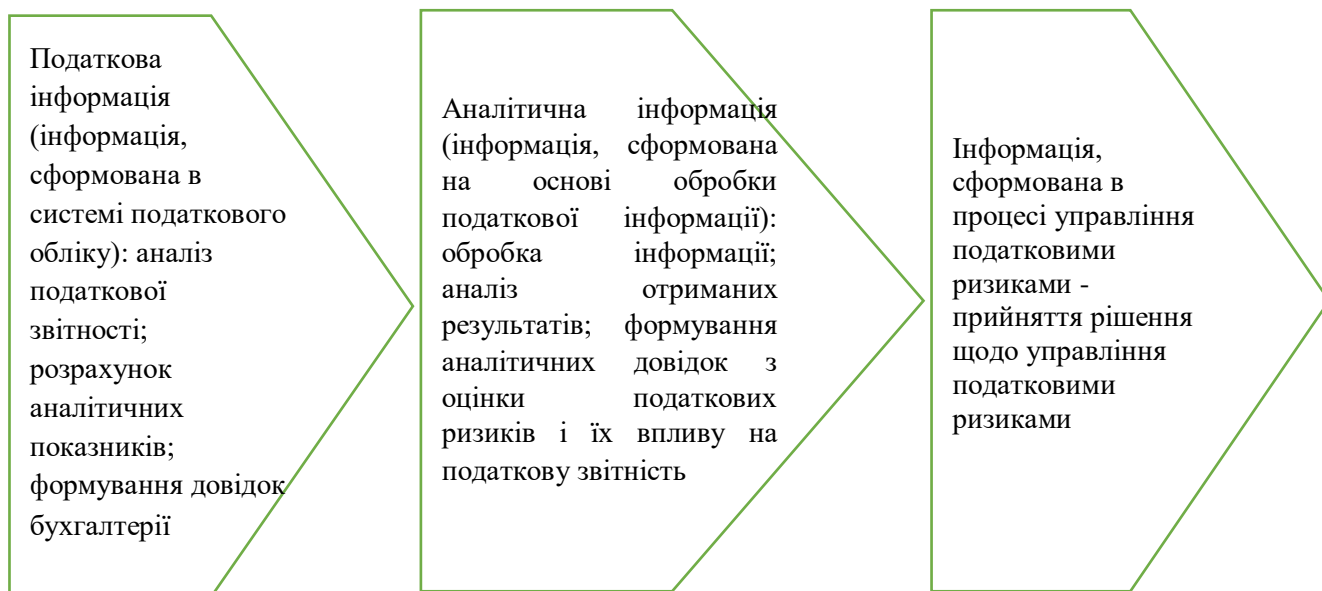

Рис. 2. Рух інформації між системою податкового обліку і системою управління податковими ризиками

** сформовано авторами на підставі [1]*

Ідентифікація або виявлення ризику відбувається за допомогою інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку та економічного аналізу. Якість обліково-аналітичної інформації про ризики залежить від джерела її отримання (внутрішнього або зовнішнього), а також від форми її подання (візуальна, документальна, усна): 1) інформація, отримана із зовнішніх джерел (від третіх осіб); 2) інформація, отримана з внутрішніх джерел; 3) інформація є більш переконливою, якщо вона отримана з різних джерел, які при цьому не суперечать одне одному; 4) податкова інформація, сформована безпосередньо бухгалтером з обліку податкових розрахунків; 5) аналітична інформація, сформована безпосередньо ризик-менеджером, є більш релевантною, ніж отримана від бухгалтера інформація; 6) задокументована інформація (у вигляді документів, реєстрів, звітів) є більш зручною у використанні, ніж візуальна або усна інформація [1].

Отже, охарактеризуємо інформаційні джерела при проведенні та аналізі податкових ризиків в розрізі основних складових:

1. Діагностика організації податкового обліку на підприємстві. Інформаційна база податкового обліку має трьохрівневу структуру: первинні

документи, які фіксують господарські операції, реєстри обліку – накопичують та узагальнюють інформацію первинних документів; податкова звітність, яка формується на підставі реєстрів обліку, а іноді і первинних документів.

2. Аналіз облікової податкової політики. Інформаційною базою є Наказ про облікову політику підприємства, що повинен містити інформацію про організація податкового обліку на підприємстві, систему оподаткування, рахунки обліку, перелік документів, які використовуються для ведення бухгалтерського та податкового обліку, графік документообороту, методику ведення аналітичного податкового облік, механізм визначення нарахування зобов'язань до бюджету. Використання зазначеної інформації дозволить перевіряючому визначити, наскільки проводиться облік відповідає чинним нормам податкового законодавства. Якщо облік проводився за нормами, що втратив силу, то ці операції автоматично визнаються ризикованими.

3. Оцінка взаємодії з контролюючими органами: листування платників податків та контролюючих органів в електронному кабінеті; організація електронного документообігу між платником податків та контролюючим органом; звірки про відсутність заборгованості по податках.

4. Аналіз первинної та договірної документації компанії на відповідність її вимогам податкового законодавства. Зокрема, правова і податкова експертиза існуючої системи господарських взаємовідносин; аналіз первинної та договірної документації підприємства.

5. Аналіз податкових аспектів у діяльності компанії з резидентами і нерезидентами. Наприклад, аналіз договорів та складання первинної документації (акти здачі-приймання виконаних робіт, надання послуг, видаткові накладні, банківські виписки по розрахунковому рахунку, платіжні доручення і т.д.).

6. Аналіз правильності нарахування податків і зборів, правильності податкових розрахунків та їх відповідність нормам чинного податкового законодавства.

7. Перевірка правильності складання та подання податкової звітності.

Останні п. 4–7 здійснюють на підставі трьох видів податкової інформації: довідкова – документи, що містять довідкові відомості, які деталізують дані для обчислення податків, що розшифровують або обґрунтовують податкові розрахунки; облікова – документи, що є зведеними формами обліку. Первинні документи бухгалтерського обліку, накопичуючись і систематизуючись у податковому обліку, підлягають узагальненню за певний період. Після цього в згрупованому вигляді документи визначають суму нарахованих податків, що підлягають внесенню в бюджети; звітно-декларативна – документи, у яких фіксуються податкові розрахунки й суми податків. За кожним податком існує єдиний розрахунковий документ, що подається платником податків у орган фінансової служби у встановлений законодавством строк [5].

Крім того, при аналізі податкових ризиків, практики пропонують розробку та складання спеціальних документів. Зокрема: «Карта ризику», «Матриця ризику», «Ранжування ризиків за ймовірністю», «Ранжування ризиків за наслідками» тощо.

Впровадження аналітичної служби, яка оцінюватиме податкові ризики, доцільно лише тоді, коли результат її діяльності перевищуватиме витрати на його створення та функціонування. На нашу думку, для малих та середніх підприємств основні напрямки роботи з управління податковими ризиками можуть бути пов'язані з: самостійною оцінкою ризиків фахівцями з обліку та оподаткування з складанням розроблених документів, наприклад «Карта податкових ризиків»; організацією внутрішньогосподарського контролю за розрахунками з бюджетом за податковими платежами; реєстрацією та використанням переваг електронного кабінету платника податків, який надає суб'єктам господарювання можливість працювати з органами податкової служби дистанційно у режимі реального часу.

Список використаних джерел:

1. Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Житомир : ЖДТУ, 2017. 416 с.
2. Податковий, фінансовий та юридичний Due Diligence.

<https://finexpertiza.ru/service/consulting/due-diligence/> (дата звернення: 14.10.2021).

3. Жукова О. What is COMPLIANCE, або Як оцінювати податковий ризик? URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/publication/100013546-what-is-compliance-abo-yak-otsinyuvati-podatkoviy-rizik%20> (дата звернення: 14.10.2021).

4. Соловйова Т. Як бізнесу ефективно управляти податковими ризиками. URL: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-kak-biznesu-yeffek/> (дата звернення: 14.10.2021).

5. Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Сучасні методи зниження податкових ризиків платників податків. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнози сценарії та перспективи розвитку*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Херсон, 2021. С. 136–140. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10896/1/Збірник_тез_ХНТУ_2021%20%281%29.pdf (дата звернення: 14.10.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Лиса Д. В., здобувач

Повх Є. С., здобувач

*Науковий керівник: к. е. н., доцент Дем'янишина О. А.,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

Становлення та розвиток системи управління ринком України потребує принципово запровадження нових методів організації управління зовнішньоекономічною діяльністю організацій усіх рівнів. Зовнішньоекономічна діяльність є однією з основних форм економічних зв'язків України з зарубіжними країнами. Країни задовольняють зростаючі потреби окремих осіб і галузей шляхом взаємного обміну та співпраці з виробництва, досліджень, навколишнього середовища та інших глобальних проблем, які вимагають об'єднання коштів, технологій, досвіду та інших ресурсів. Конституція, Декларація про державний суверенітет України визначають, що однією з основ реалізації Україною свого національного